

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

А. Ковров

10 2018р.

**КОДЕКС
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

«СХВАЛЕНО»

Вченою Радою

Одеської державної академії

будівництва та архітектури

Протокол № 1 від «04» 10 2018р.

ОДЕСА - 2018

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кодекс академічної доброчесності Одеської державної академії будівництва та архітектури (далі – Кодекс) розроблено у відповідності з нормами етики та моралі, загальнолюдських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», Статуту Одеської державної академії будівництва та архітектури (далі - Академія), Правил внутрішнього трудового розпорядку, Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності, а також із використанням досвіду провідних зарубіжних і вітчизняних закладів вищої освіти і рекомендацій SAIUP – Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні.

Співробітники Одеської державної академії будівництва та архітектури, здобувачі вищої освіти, докторанти та інші особи, що навчаються в Академії, свідомо приймають цей Кодекс з метою:

- визначення принципів і встановлення норм академічної доброчесності як невід’ємної складової професійної етики та корпоративної культури;
- формування сприятливого академічного середовища для забезпечення високоякісного освітнього процесу та отримання вагомих наукових результатів, встановлення взаємодовіри і взаємоповаги між всіма членами спільноти Академії;
- підвищення іміджу та репутації Одеської державної академії будівництва та архітектури, як потужного навчально-наукового центру південного регіону України.

Текст Кодексу розроблено з урахуванням пропозицій колективу співробітників та здобувачів вищої освіти Академії.

Кодекс академічної доброчесності Академії встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки, якими повинні керуватися у своїй діяльності особи, які працюють і навчаються в Академії.

Академія створює середовище, яке сприяє навчанню та роботі, обміну знаннями, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтриманню культури взаємовідносин.

II. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЦІННОСТІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ЕТИКИ АКАДЕМІЧНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН

Загальними моральними принципами, якими мають керуватися члени спільноти Академії, є:

Принцип законності. У своїй діяльності члени академічної спільноти мають суворо дотримуватися законодавства України.

Принцип чесності та порядності. У навчальній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, у практичній роботі, тощо представники академічної спільноти зобов'язані діяти чесно, бути відвертими й у жодному разі свідомо не вчиняти непорядних дій.

Принцип компетентності та професіоналізму. Студенти і працівники Академії зобов'язані підтримувати найвищий рівень компетентності у роботі та навчанні. Постійно підвищувати свій освітній і науковий рівень.

Принцип відповідальності. Студенти і працівники Академії мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, бути відповідальним означає протистояти ганебним вчинкам, негативному впливу інших осіб і бути прикладом для інших.

Принцип партнерства, взаємодопомоги і поваги. З метою підвищення якості навчальних та дослідницьких результатів представники академічної спільноти орієнтуються на партнерську взаємодію. Атмосфера довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в академічному середовищі, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей; позбавляє страху, що репутацію буде підірвано. Повага в академічному середовищі має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе.

Принцип прозорості. З метою запобігання зловживанням посадовим становищем виборними чи призначеними представниками академічної спільноти усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності Академії, повинні бути прозорими.

Дотримання зазначених вище принципів має бути справою доброчесності всіх без винятку членів колективу Академії.

III. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОДАБА

Неприйнятними у навчальній та науково-дослідницькій діяльності для студентів та працівників Одеської державної академії будівництва та архітектури є:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторств;
- фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- обман, підробка – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої, наукової, творчої діяльності чи організації освітнього процесу;
- приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам;
- само плагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- хабарництво;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

IV. СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ НЕ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та науковими співробітниками передбачає:

- дотримання норм чинного законодавства у сфері освіти і науки та інтелектуальної власності;

- обов'язкове слідування фундаментальним цінностям академічної доброчесності, зазначеним в Кодексі;
- дотримання корпоративної культури та поваги до інших співробітників та здобувачів вищої освіти;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаних даних та власну наукову, дослідницьку та педагогічну діяльність;
- перешкоджання проявам академічної не доброчесності з боку інших співробітників та здобувачів вищої освіти;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- високу вимогливість і принциповість наукових керівників і наукових консультантів щодо неприпустимості академічного плагіату у дисертаційних дослідженнях докторів філософії і докторів наук;
- експертну оцінку та (або) технічну перевірку (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, підготовлених до захисту, та монографіях;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань для поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

- орієнтацію на виконання бакалаврських і магістерських кваліфікаційних робіт у вигляді проектів та творчих робіт (для творчих спеціальностей), що унеможливорює компіляцію та плагіат;
- посилений контроль завідувачів кафедр, керівників курсових робіт (проектів), бакалаврських і магістерських кваліфікаційних робіт, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей тощо;
- перевірку (вибіркову чи суцільну) бакалаврських і магістерських кваліфікаційних робіт на предмет академічного плагіату;
- включення до освітніх програм здобувачів освіти тематичних лекцій з академічної доброчесності та академічного письма;
- створення електронного репозиторію бакалаврських і магістерських кваліфікаційних робіт.

Рішення щодо оригінальності роботи приймається відповідно до виду та напрямку роботи.

Суперечки, які можуть виникнути щодо оригінальності роботи, розглядаються групою сприяння академічній доброчесності Академії за зверненням здобувача освіти або науково-педагогічного (наукового) співробітника.

V. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

За порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин співробітники академії можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- попередження;
- позбавлення права голосу у колегіальних органах управління академії або обмеження права на участь у роботі таких органів на певний термін;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання фінансування для проведення наукових досліджень та реалізації освітніх проектів, стипендій, грантів тощо;

- позбавлення почесних звань, нагород, стипендій тощо, присуджених академією;
- відмова у наданні наукового (освітньо-творчого) ступеня, вченого звання чи кваліфікаційної категорії;
- звільнення.

За порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання (індивідуального завдання, іспиту, заліку тощо);
- повторне проходження оцінювання (індивідуального завдання, іспиту, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих академією пільг з оплати навчання;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо;
- повідомлення суб'єкта, який здійснює фінансування навчання (проведення наукового дослідження), установи, що видала грант на навчання (дослідження), батьків здобувача вищої освіти про вчинене порушення;
- обмеження участі порушника в наукових дослідженнях, виключення з окремих наукових проектів;
- виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії або нарахування штрафних балів у такому рейтингу, позбавлення академічної стипендії;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування із закладу освіти.

Дії, в яких наявні ознаки порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин можуть також бути підставою для притягнення

особи до дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної, кримінальної відповідальності у випадках та порядку, встановлених законодавством. Притягнення особи до відповідальності за порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин може здійснюватися незалежно від притягнення її до інших видів відповідальності.

VI. ГРУПА СПРИЯННЯ АКАДЕМІЧНІЙ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Із метою моніторингу дотримання членами спільноти ОДАБА моральних та правових норм цього Кодексу в академії створюється Група сприяння академічній доброчесності (далі – Група). Група є дорадчим органом, наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення Кодексу академічної доброчесності та надавати пропозиції адміністрації академії щодо накладання певних санкцій.

Член колективу академії, який став свідком або має серйозну причину вважати, що стався факт порушення цього Кодексу, може повідомити про це Групу сприяння академічній доброчесності Академії.

Неприйнятне подання (підтримка подання) безпідставних скарг або скарг без підпису.

У своїй діяльності Група керується нормами етики та моралі, законодавством України, Статутом Академії та цим Кодексом.

Персональний склад Групи обирається щорічно на засіданні Вченої ради.

Група має право одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо порушення Кодексу та готувати відповідні висновки. Залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі, а також використовувати технічні і програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою.

Група проводить інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності та професійної етики серед викладачів та студентів.

Готує пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження принципів академічної доброчесності у освітню та наукову діяльність ОДАБА. Надає

рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання положень Кодексу.

VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Кодекс ухвалюється Вченою Радою Одеської державної академії будівництва та архітектури та вводиться у дію наказом ректора.

Здобувачі вищої освіти повинні бути ознайомлені з Кодексом впродовж місяця з дня зарахування до академії, а науково-педагогічні та наукові працівники – при прийомі на роботу одночасно з ознайомленням з Правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Всі працівники та особи, що навчаються, повинні знати і дотримуватися принципів і норм Кодексу. Незнання цих норм не може слугувати виправданням щодо його порушення.

Невиконання норм Кодексу є предметом розгляду Групи за академічної доброчесності.

Зміни та доповнення до Кодексу вносяться за поданням Вченої ради ОДАБА, Ради студентського самоврядування ОДАБА, профкому працівників ОДАБА, профкому студентів, Групи сприяння академічній доброчесності. Зміни та доповнення до Кодексу академічної доброчесності вносяться винятково за рішенням Вченої ради академії.

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

Автор - фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Етика академічних взаємовідносин - сукупність встановлених і визнаних освітньою та науковою спільнотами правил моралі здобувачів вищої освіти, працівників академії.

Ілюстративне запозичення - відтворення ілюстрації з першоджерела.

Твір (робота, матеріал) - інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), магістерська чи бакалаврська робота, курсова робота чи проект, тощо).

Текстове запозичення - дослівне відтворення тексту першоджерела.

Парафраза - переказ, виклад першоджерела своїми словами.

Першоджерело - безпосереднє джерело певних відомостей або оригінальна основоположна праця (опублікований текст інших авторів), що містить первинну інформацію.

Цитата - порівняно стислий уривок з літературного, наукового чи іншого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.